

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Virtvtes Theologicæ. Libro Triplici Fidei, Spei, & Charitatis materias expono

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Caput 1. De Spei essentia, objecto, ac subiecto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80695](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80695)

LIBER XLVIII.

S P E S.

POST virtutem Fidei Spem Paulus 1. Corinth. 13. enumerat, quia obiectum cognitum, & nobis conueniens speramus. Præmittit autem Spem, postmodum Charitatem, & quia Charitate est inferior, & quia sine Charitate esse potest, ut contingit in peccatoribus fidelibus, qui media pœnitentia consequi salutem sperant: at Charitas sine Fide, & Spe in hac vita esse non potest. Differam itaque de virtute Spei, de ei annexis, & contrariis.

SECTIO PRIMA.

De Spe, Receptiores sine lite sententia.

CAPVT I.

De Spei essentia, obiecto, ac subiecto.

SPEI est virtus Theologica, quæ speramus beatitudinem diuinam auxilio assequendam. Dicitur *Virtus Theologica*, quia respicit immediatè Deum ut nobis bonum, & quæ habitus ab ipso Deo infusus ac proinde est principalior omnibus virtutibus moralibus, quæ non immediatè, sed mediata Deum respiciunt. Religio immediatè diuinum cultum respicit, mediata vero ipsum Deum. Est tamen minus principalis, quam Fides, & Charitas, nam inter omnes virtutes primum locum Charitas, secundum Fides, & tertium Spes obtinet. Dicitur, *Qua speramus diuinam beatitudinem*, ad inueniendum præcipuum obiectum Spei esse ipsum Deum bonum non bonum in se, sed ut nobis bonum, nimirum nobis consequendum; nam minus principale sunt obiectum ea omnia, quæ nos ducunt ad beatitudinem, & ad ipsum Deum, ut gratia, charitas, & Spiritus Sancti dona. Dicitur denique, *diuino auxilio consequendam*. Quia

ratio & fundamentum, in quo Spes innititur, est Dei auxilium, quoad sperandum excitamur, & eo excitati, ad sperandum adiunamur, sine quo & solis naturæ viribus sperare non possumus; quia Spes est de dono arduo, difficili, (naturæ viribus,) & supernaturali. D. Thom. 2. 2. quæstion. 17. articulus. 5. Azor. lib. 9. cap. 1. qu. 8.

Obiectum materiale primarium Spei est beatitudo æterna. Secundarium vero gratia, virtutes, & alia bona opera. imo etiam, & naturalia bona, propter ad beatitudinem assequendam conducunt. Quia omnia hæc speramus à Deo: at quia præcipue speramus diuinam beatitudinem iuxta illud *Matth. 6. Primum querite Regnum Dei*: ideo diuina beatitudo est principale obiectum; cætera vero bona siue spiritualia siue temporalia, ex eo quod sunt media ad hunc finem, id est, ad beatitudinem assequendam, pertinent ad secundarium Spei obiectum. D. Thom. 2. 2. quæstion. 17. articulus. 2. in corp. & ad 2. Valent. 2. 2. disputat. 2. quæstione 1. puncto 1. Suarius disputat. 1. de Spe, section. 1.

Obiectum formale Spei est Deus ut summum bonum amabile in commodum amanti; ex quo amore oritur desiderium, vel beatitudinis, vel bonorum spiritualium, & ipsa Spes. Ratio autem formalis Spei est deus, ut est summum bonum nostrum. Suarius de Spe, disputatione prima, sectione tertia, à numero quarto, citans Caietanum Sotum, & alios. Trullench. libro 1. Decalogi capite 4. dubio 1. numero 3.

Porro Spes est virtus Theologica à Fide, *Est virtus ac Charitate re ipsa distincta. Quia haec virtutes habent formale obiectum formaliter saltem distinctum, quod sufficit. Fides enim tendit in Deum, ut verum; Charitas in Deum, ut in se bonum: Spes vero in Deum ut nobis bonum.* Actus etiam distinguuntur. Quia actus Fidei est credere. Charitatis amare, & Spei desiderare. Habent autem haec virtutes hunc inter se ordinem, videlicet, ut Fides origine, & causa sit prior Spe: non enim potest voluntas sperare bonum nisi ut cognitum per intellectum tanquam bonum possibile, & per merita, diuino supposito auxilio, assequendum, ad quam cognitionem Fides praerequitur. Vnde actus Fidei potest esse sine Spe, non verò è contra. Deinde Spes origine etiam & causa prior est Charitate. Quia prius diligimus Deum in nobis, quam ut in se bonum. Azorius *libr. 9. cap. 1. quest. 5. Palao de Spe, tractat. 5. dubio unico, puncto 1.*

Subiectum Spei est voluntas, Quia eius obiectum est bonum, eius actus sunt desiderare, & expectare bonum futurum absens, quae omnia ad voluntatem pertinent. *Thom. 2. 2. q. 18. art. 1. & omnes.*

Verum Spes non est in beatis. Quia iam ea, quae desiderabant, plene possident. Licet enim exoptant corporum resurrectionem, eiusmodi actus non est Spei, sed Charitatis, quo sua corpora diligunt. Christus siquidem dominus, dum in terris agebat, sui corporis gloriam exoptabat, nec ideo in eo erat Spei virtus. Nec reperitur Spes in damnatis. Quia in eis amittitur per contrarium actum desperationis. Nec adest in haeticis. Quia, ut Paulus *Hebr. 11* edoceat, *Fides est substantia sperandarum rerum*, id est Spei fundamentum: At in haeticis non est Fides: ergo nec Spes. Manet vero in animabus in Purgatorio existentibus, donec purgatae plenè, in caelestem beatitudinem adiungantur. Manet in peccatoribus fidelibus, qui per peccatum gratiam amiserunt. Profecto eadem virtute Spei, qua nobis desideramus beatitudinem, eam alteri exoptamus. Sicut eadem Charitate deum in se, & proximum propter deum diligimus. *Thom. 2. 2. quest. 18. articulo 2. & 3. & omnes.*

CAPVT II.

De Praecepti spei obligatione.

Datur praecceptum affirmatiuum Spei, quo obligamur, aliquando eius actum elicere: quod de fide esse credo. Quia omnis actus ad salutem nobis necessarius est sub praeccepto, ut communis Theologorum fert sententia: sed in deo sperare est actus ad salutem necessarius iuxta illud *Rom. 8. Spe salui facti sumus*. Ergo actus Spei sub praeccepto cadit. Vnde in Tridentino *sess. 6. cap. 6. Spes constituitur dispositio*

necessaria ad iustificacionem, & consequenter ad vitam aeternam, quae sine iustificacione non obtinetur. Profecto ex hoc praeccepto affirmatiuum, quo tenemur sperare, aliud negatiuum oritur, quo tenemur, non desperare, nec diffidere de diuina misericordia, ac bonitate. Bonacina *tom. secundo, disputatione tertia, questione tertia, puncto secundo, numero secundo*, Valentia *tom. tertio, disputatione secunda, questione quarta, puncto primo*, & alij communiter.

Praecceptum Spei negatiuum in quacunque temporis differentia obligat iuxta praeccepti negatiui naturam. Vnde semper tenemur non desperare, & nunquam desperare est licitum, *gat. Omnes sic.*

Praecceptum vero affirmatiuum Spei per se tantum obligat, quando quis grauiter diuturnatur tentationibus contra Spem, & in periculo desperationis existit, nisi se Spei actibus innuat. Quia quilibet tenetur ex praeccepto Spei, ea media adhibere, quae ad non desperandum sunt necessaria, sed medium necessarium ad non desperandum, dum contra Spem tentamina ingruunt, est actus spei: ergo quilibet tenetur actum Spei elicere, dum contra Spem tentationis cum desperationis periculo diuturnatur. Valentia *tom. tertio, disputatione secunda, questione quarta, puncto primo*. Villalobos *p. 1. secunda, summ. tractat. 1. difficult. 1. num. 1.* Bonacina *tom. secundo, disputatione tertia, questione tertia, puncto 1. numero secundo*, Reginaldus *libro 17. numero 78*. Sanchez *libro secundo, Decalogi capite 33. numero 3. Additionat. ad Tole. libr. 4. cap. 7.*

Per accidens autem, & ratione alterius praeccepti, & virtutis obligat affirmatiuum Spei per accidens praecceptum. Primum cum primum quis rationis assequitur usum, Quia tenetur se in Deum conuertere, omnia in ipsum referendo, quod absque Spei actu praestare nequit. Secundò obligatio poenitentiae de antea à vita instat ad dei gratiam obtinendam. Quia cum Spes veniae obtinendae sit, poenitentiae fundamentum, haec absque Spei actu nequit consistere. Tertiò, quando est praecceptum de oratione, aut quando praecceptum dilectionis dei obligat. Quia praeccepta haec sine Spei actu impleri non possunt. Quarta, quando aliqua tentatio contra aliquam virtutem, verbi gratia, castitatem ingruit, quam existimas non posse superare, nisi in animo Spem suscites, diuinum auxilium tibi praesto fore. Vel si in aliquo animo, vel corporis periculo sis constitutus, à quo nisi ad Spei anchoram confugas liberari te non posse existimes. Layman *libro primo, tractat. 2. cap. 2. num. 2.* Valentia *tom. 3. d. 2. quest. 4. punct. 1.* Sanchez *libr. 2. Decalogi capite 33. numero 3.* Azorius *libro 9. capite 2. quest. 7.*

Ille vero, qui omittit, actum Spei elicere in casibus, in quibus spei praecceptum non per se, sed per accidens obligat, non tenetur, id ex antea dictis praesse in Confessione declarare. Quia tunc non sufficit, contra spem per se, sed contra praecceptum, quod per se obligat, delinquit: vnde solum tenetur fateri, se peccatum contra praecceptum, quod per se obligat, commississe. Exempli gratia, teneris ad poenitentiam per se, & per accidens, & ratione poenitentiae obtinendae, & ratione